

Arkivsak-dok. 201316752-2
Saksbehandler Guri Stuevold

Saksgang
Fylkesutvalget

Møtedato
12.04.2013

Høring - forslag til forskrift om tildeling av tillatelser til havbruk med laks, ørret og regnbueørret i sjøvann 2013 - Grønne tillatelser

FYLKESRÅDMANNENS INNSTILLING:

1. Fylkesutvalget viser til høringsbrev og utkast til forskrifter for tildeling av nye tillatelser for laks, ørret og regnbueørret i 2013.
2. Fylkesutvalget legger spesielt merke til at det regionale nivået ikke skal involveres ved denne tildelingsrunden. Fylkeskommunen sitter inne med mye verdifull lokal kunnskap om akvakulturnæringa i fylket, og spesielt kan kjennskap til lokaliteter og sonedrift være nyttig å benytte i forbindelse med utvelgelsesprosessen. Fylkesutvalget ber om at dette blir vurdert når det skal utarbeides nærmere instruks for faggruppa som skal tildele tillatelsene i denne tildelingsrunden.
3. Fylkesutvalget ber om at andelen av vederlaget som skal overføres til fylkeskommunen endres til 40 % av vederlaget for hver tillatelse, istedenfor 4 mill. kr. pr. tillatelse.
4. Hovedformålet med denne tildelingsrunden er å stimulere til utvikling av nye teknologiske eller driftsmessige løsninger som skal legge til rette for å redusere miljøutfordringene i akvakulturnæringa. Fylkesutvalget stiller seg derfor noe undrende til at halvparten av de grønne tillatelsene skal tildeles til de to nordligste fylkene, der det hittil har vært minst problemer med lakselus. For å oppnå raskest mulig effekt av de grønne tillatelsene, bør tildelingen skje i de områdene av landet som i dag har størst innslag av rømt oppdrettsfisk i elvene og de områder av landet som har de største utfordringene når det gjelder lakselus og resistens mot lusemidler. Utvelgelse av områder bør skje i samråd med Havforsknings-instituttet som gjennom sine årlige risikovurderinger har inngående kunnskap og oversikt over hvor miljøutfordringene er størst.
5. Fylkesutvalget vil også vise til det sterke teknologi- og innovasjonsmiljøet som finnes i Trøndelag i tilknytning til SINTEF og NTNU. Disse miljøene har allerede opparbeidet tette relasjoner med havbruksnæringa og har god kompetanse på ny, miljøvennlig havbruks-teknologi. Disse relasjonene bør videreutvikles bl.a. gjennom tildeling av grønne konsesjoner til anlegg i Trøndelag/Midt-Norge med kort avstand til forskningsmiljøene. Ved å utnytte den sterke innovasjonskraften i Midt-Norge, er det større sannsynlighet for at utviklingen av nye løsninger kan lykkes, for deretter å være tilgjengelig for resten av næringa i løpet av kortest mulig tid.

VEDLEGG:

Nummererte vedlegg som følger saken:

1. Høringsbrev datert 4. mars 2013: "Høyring – forslag til forskrift om tildeling av løyve til havbruk med laks, aure og regnbogeaure i sjøvann 2013"
2. Utkast til forskrift om tildeling av løyve til havbruk med matfisk av laks, aure og regnbogeaure i sjøvann i 2013

BAKGRUNN:

Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) har besluttet at det skal tildeles inntil 45 nye tillatelser (konsesjoner) for laks, ørret og regnbueørret i 2013. Utkast til forskrift med kriterier for tildelingen er nå sendt ut til høring. Høringsfristen er satt til 18.4.2013.

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

Havbrukstillatelser for laks og ørret blir tildelt gjennom tildelingsrunder. Siste nasjonale tildelingsrunde var i 2009. Det skal i 2013 tildeles inntil 45 nye tillatelser. Tildelingen skal stimulere til utvikling av nye teknologiske eller driftsmessige løsninger som skal legge til rette for å redusere miljøutfordringene i akvakulturnæringa, og da spesielt utfordringene knyttet til negative miljøpåvirkninger som følge av lakselus og rømt laks. De nye tillatelsene har derfor fått benevnelsen "grønne tillatelser".

For 35 av tillatelsene stilles det vilkår om innløsning av en "vanlig" tillatelse. Den innløste tillatelsen blir omgjort til en grønn tillatelse, i tillegg til den nye får søker dermed til sammen to grønne tillatelser. På denne måten blir det 70 nye grønne tillatelser.

20 av de 35 tillatelsene som krever innløsning, skal tildeles i Troms og Finnmark, med inntil 10 i hvert fylke. 5 av de 10 tillatelsene i hvert av disse fylkene er øremerket mindre aktører (aktører med mindre enn 19 tillatelser). For disse 20 tillatelsene skal det betales kr. 10 mill. pr tillatelse. (Jf. utkast til forskrift. Gruppe A- Finnmark og Troms)

De resterende 15 tillatelsene (av 35) skal tildeles etter en lukka budrunde. Her kan aktører langs hele kysten delta. (Gruppe B – Open gruppe med lukka budrunde)

I tillegg skal det tildeles 10 tillatelser som ikke krever innløsning av eksisterende tillatelse. For disse skal det betales kr 10 mill pr. stk, og også her kan aktører langs hele kysten søke. Det vil bli stilt strengere miljøkrav til disse 10 enn de øvrige 35 som skal tildeles. (Gruppe C – Open gruppe)

Miljøkriterier for tildeling, gruppe A og B:

Søker må forplikte seg til å ta i bruk teknologiske eller driftsmessige løsninger som, sammenlignet med løsninger som er i alminnelig kommersiell bruk, reduserer miljøutfordringene ved at løsningene:

- gir redusert risiko for at akvakulturproduksjonen vil påvirke vill laksefisk som følge av rømming *eller*
- sikrer at det ikke er mer enn 0,25 hunn lus per fisk i anlegget, eller et utslipp av lus tilsvarende et slikt nivå. Det er ikke tillatt med mer enn 3 kjemiske behandlinger per produksjonssyklus.

Miljøkriterier for tildeling, gruppe C:

Søker må forplikte seg til å ta i bruk teknologiske eller driftsmessige løsninger som, sammenlignet med løsninger som er i alminnelig kommersiell bruk, er *vesentlig* mer miljøvennlig ved at løsningene:

- gir vesentlig mindre risiko for at akvakulturproduksjonen vil påvirke vill laksefisk som følge av rømming, *eller*
- sikrer at det til enhver tid er færre enn 0,1 hunn lus av lakselus i gjennomsnitt per fisk, eller et utslipp av lus tilsvarende et slikt nivå. Grensa skal kunne overholdes ved bruk av maksimalt 3 medikamentelle behandlinger mot lakselus per produksjonssyklus.

Selve tildelingen av tillatelsene skal foretas av en egen faggruppe som skal settes ned av FKD. Faggruppen skal prioritere og avgjøre hvem som skal få tillatelse i første instans. FKD vil være klageinstans.

Kr. 4 mill. pr tillatelse skal fordeles til de/den aktuelle fylkeskommune der anleggene vil bli lokalisert/tildelt.

DRØFTINGER:

Hovedformålet med denne tildelingsrunden er å stimulere til utvikling av nye teknologiske eller driftsmessige løsninger som skal legge til rette for å redusere miljøutfordringene i akvakulturnæringa. Det er derfor et paradoks at minst halvparten av de grønne tillatelsene skal tildeles de to nordligste fylkene, der det hittil har vært minst problemer med lakselus. Ideelt sett bør de fleste tillatelsene tildeles de områdene av landet som i dag har størst innslag av rømt oppdrettsfisk i elvene og de områder av landet som har de største utfordringene når det gjelder lakselus og resistens mot lusemidler.

Denne tildelingsrunden vil medføre utprøving og utvikling av ny teknologi. Trøndelag har et sterkt innovasjonsmiljø knyttet til teknologimiljøene på SINTEF og NTNU, og det er et tett samarbeid mellom disse miljøene og akvakulturnæringa i Midt-Norge. Dette er forhold som bør vektlegges og utnyttes gjennom denne tildelingsrunden, slik at ny miljøvennlig teknologi kan være tilgjengelig for alle i løpet av kortest mulig tid.

FKD ber spesielt om innspill fra høringsinstansene når det gjelder følgende forhold:

- Skal det settes et øvre tak for hvor mange tillatelser som kan tildeles en enkelt søker?
- Tidsfrist på 2 år for å sette "grønne" vilkår for innløsningstillatelsene.
- Bør det settes omsetningsklausul ved tildeling til mindre aktører?
- Skal myndighetene kreve full offentlighet omkring de nye teknologiske løsningene hos de som blir tildelt nye tillatelser?
- Bør det åpnes for unntak fra kravene til teknisk standard for flytende akvakulturanlegg?
- Utformingen av kriteriene for tildeling.

Tillatelsene bør tildeles til de søkerne som presenterer de beste løsningene, og som har de beste forutsetningene for å lykkes. Fylkesrådmannen er her enig med FKDs vurderinger om at det ikke skal settes et øvre tak for antall tillatelser pr søker.

For innløsningstillatelsene synes det som om en frist på to år er fornuftig. Tillatelsene vil være i drift på det tidspunktet de nye tillatelsene blir tildelt, og to år er tilstrekkelig tid til å få avsluttet den eksisterende generasjonens fisk på normal måte.

Fylkesrådmannen er også enig i departementets vurderinger om at det ikke skal settes omsetningsklausul for mindre aktører. Dersom en mindre aktør ikke klarer å oppnå lønnsomhet, eller av andre årsaker ønsker å omsette tillatelsen til en større eller mindre aktør, vil vilkårene knyttet til tillatelsen fremdeles gjelde. En ny aktør kan derfor bidra til at det oppnås miljømessige forbedringer istedenfor at tillatelsen faller bort.

Ulike tidligere forsøk på å regulere/styre omsetning av tillatelser for å opprettholde en politisk ønsket struktur i næringen, har ikke vært vellykket. Denne politiske dimensjonen bør eventuelt søkes ivaretatt gjennom god tilrettelegging av rammevilkår for både små og store aktører i næringen.

Det bør ikke åpnes for unntak fra kravene til teknisk standard for flytende akvakulturanlegg (NYTEK-forskrifta). Uansett om det velges løsninger som vesentlig reduserer miljøutfordringene, er det ikke verdt å ta risiko for at fisk rømmer, dette gjelder selv om det f.eks. velges å bruke steril laks.

Utformingen av kriteriene for tildelingen er relativt klare og entydige. Det er opp til den enkelte søker å legge fram tilstrekkelig dokumentasjon på at løsningen vil fungere som forutsatt og at vilkårene er kontrollerbare. Det må også være en målsetting at hele næringa kan ta i bruk mer miljøvennlig teknologi så snart som mulig, og da er det en forutsetning at det er full åpenhet omkring de ulike løsningene som vil bli benyttet.

Vederlaget i gruppe A og C er foreslått til 10 millioner kroner. Tillatelser i gruppe B blir tildelt etter en lukket budrunde. Vederlaget går til staten, men det er foreslått at 4 millioner kroner per tillatelse vil bli overført til den fylkeskommunen der tillatelsen blir tatt i bruk. Det er fornuftig at deler av vederlaget tilfaller området hvor veksten skal skje. Andelen som tildeles fylkeskommunen for tillatelser i gruppe A og C utgjør 40 % av det totale vederlaget som innbetales. Andelen som tildeles fylkeskommunen etter tillatelser i gruppe B bør derfor settes til 40 % av det totale vederlaget.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON:

Fylkesrådmannen viser til høringsbrev og utkast til forskrifter for tildeling av nye tillatelser for laks, ørret og regnbueørret i 2013.

Fylkesrådmannen legger spesielt merke til at det regionale nivået ikke skal involveres ved denne tildelingsrunden. Fylkeskommunen sitter inne med mye verdifull lokal kunnskap om akvakulturnæringa i fylket, og spesielt kan kjennskap til lokaliteter og sonedrift være nyttig å benytte i forbindelse med utvelgelsesprosessen. Fylkesrådmannen ber om at dette blir vurdert når det skal utarbeides nærmere instruks for faggruppa som skal tildele tillatelsene i denne tildelingsrunden.

Fylkesrådmannen ber om at andelen av vederlaget som skal overføres til fylkeskommunen endres til 40 % av vederlaget for hver tillatelse, istedenfor 4 mill. kr. per tillatelse.

Hovedformålet med denne tildelingsrunden er å stimulere til utvikling av nye teknologiske eller driftsmessige løsninger som skal legge til rette for å redusere miljøutfordringene i akvakulturnæringa. Fylkesrådmannen stiller seg derfor noe undrende til at halvparten av de grønne tillatelsene skal tildeles til de to nordligste fylkene, der det hittil har vært minst problemer med lakselus. For å oppnå raskest mulig effekt av de grønne tillatelsene, bør tildelingen skje i de områdene av landet som i dag har størst innslag av rømt oppdrettsfisk i elvene og de områder av landet som har de største utfordringene når det gjelder lakselus og resistens mot lusemidler. Utvelgelse av områder bør skje i samråd med Havforskningsinstituttet som gjennom sine årlige risikovurderinger har inngående kunnskap og oversikt over hvor miljøutfordringene er størst.

Fylkesrådmannen vil også vise til det sterke teknologi- og innovasjonsmiljøet som finnes i Trøndelag i tilknytning til SINTEF og NTNU. Disse miljøene har allerede opparbeidet tette relasjoner med havbruksnæringa og har god kompetanse på ny, miljøvennlig havbruks-teknologi. Disse relasjonene bør videreutvikles bl.a. gjennom tildeling av grønne konsesjoner til anlegg i Trøndelag/Midt-Norge med kort avstand til forskningsmiljøene. Ved å utnytte den sterke innovasjonskraften i Midt-Norge, er det større sannsynlighet for at utviklingen av nye

løsninger kan lykkes, for deretter å være tilgjengelig for resten av næringa i løpet av kortest mulig tid.